

Panun pakinoita

AKATEMIAEHDOKKAITAKO?

Suomalaisen tieteen ja taiteen harjoittajien kannalta kulunut vuodenvaihe on ollut monessa suhteessa merkittävä: rahaa on kerrankin edes hieman niinkuin roppakouralla jaettu näille yleensä epäkiittollisilla aloilla toimiville henkisen työn tekijöille, joita nykyaikana sitäpaitsi aniharvassa tapauksessa pidetään edes työtätekevinä, mikäli heillä ei satu olemaan taskussaan joku nelikirjaimisen puolueryhmän jäsenkirja.

Paljon parjatun akatemialain seurauksena on valtio nyt velvollinen huomattavalla tavalla tukemaan tiedemiehiä ja taiteilijoita. Ensimmäisinä tekivät sille ehdotuksensa apurahoihin oikeutetuista korkeakouluista, mistä nimimerkki jo kerran pakinoi todeten mm., että varttuneiden tieteenharjoittajien joukossa oli useita ansiotuneita pohjoispohjalaisia. Erikoista mielenkiintoa herätti Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran ehdollepano kirjailija-apurahoiksi jo siitäkin syystä, että kustantajat heti kiiruhtivat vahvistamaan

uutisen monipalstaisilla ja -kuvaisilla ilmoituksillaan. Myös kirjailijat on jaettu kahteen ryhmään, varttuneet ja nuoret, jolloin nuoruus kyllä on käsitettävä hyvin hienovaraisesti, sillä myös Helvi Hämäläinen kuuluu tähän ryhmään, vaikka ei olekaan mikään eilisen teeren poikainen.

Varttuneiden ryhmässä kiinnostavalla meidän pohjoispohjalaisten huomiota ensiksikin maakunnan miehistä Aaro Hel-laakoski ja Heikki Toppila läsnäolevina, sekä suuri joukko muita poissaolevina, Iki-Kiantoa ja Koskenniemeä myöten, mutta asia on kait käsitettävä niin, että tarkoitus on ennen kaikkea tukea juuri tällä hetkellä parhaissa luomisvoimissaan olevia kirjailijoita, jolloin mainitut "poissaolevat" esim. jo papinkirjankin mukaan kuuluvat muistelmasteella oleviin. Tarkoitukseni ei tällä kuitenkaan ole väheksyä tätäkään kulttuurihistoriallisessa mielessä hyvinkin tärkeäksi arvioitavaa kirjallista toimintaa, vaikka se ei luokaan enää uutta nimenomaan kaunokirjallisella alalla. Muista sitten, Heikki

Toppila tosin työskentelee verraten hitaassa tempossa punnitien kultavaa'alla melkein jokaisen sanan, mutta... No, jääkäämme odottamaan, eihän tiedä, mitä lakeuden mestarilla viime vuosina on ollut tekeillä aivokopassaan ja työkammissaan! Yrjö Jylhän, Iiris Uurron ja Toivo Pekkasen läsnäolon ymmärtää, mutta Viljo Kojolla ja äskettäin vanhoillaan Turun maisterin suorittaneella Lauri Viljasella on jo monta kilpailijaa, varsinkin viimeainittu on mielestäni enemmän kirjallisuudenalan tiedemies kuin runoilija, joskin hänen taitonsa runoilijanakin on kunnioitettava. "Nuorten" ryhmä vaikuttaa paljon kiistattomammalta niisanoakseni, vaikka kyllä heti kaipasin joukosta ainakin yhtä, Irja Sallaa, joka hyvin olisi voinut täyttää Eila Pennasen paikan, niin reportashiin kuin onkin tyytynyt "Unissakävijän" jälkeen. Helvi Hämäläinen, Unto Kupiainen, Oiva Paloheimo, Elvi Sinervo ja Aale Tynni tuskin herättävät pahaa verta, mutta Siipäisen kohdalla voi ehkä jo syntyä ehdottelua ja jossittelua, joskaan ei niin runsaasti kuin Pennasen kohdalla. Lisäksi yksi runoilija kuuluu tiedemiehiin ja on saanut apurahan sieltä, nimittäin runoilijamaisteri Matti Kuusi. Joukossa on jo neljä naista, kun taas tiedemiesten joukossa ei ole ollut yhtään ainoata!

Nuorten kirjailijain ryhmässä ei sensijaan ole yhtään pohjoispohjalaista "varttuneiden" kahta vastaan, joten jälleen muistuu mieleen kunnan kirjailijaperinteisen Oulomme ja pohjolamme suht. heikko jälkikasvu — tällä hetkellä. Onhan esimerkiksi koko maanpuoliskomme nimekkäin, ainakin joulumarkkinain nimekkäin, Yrjö Kokko, lannanmies Lapis-sa, hyvä mies vaikka onkin, mutta — nyt huomaan ihmetellä: missä on Haanpään Pentti? Ei, jos tässä tosiaan ryhtyy repostelemaan, ei yksi sivu taida riittää!

Myös näyttämötaiteilijoille on jaettu apurahoja, kuten lehtemme on kertonut. Oikein sydäntä lämmitti, kun siinä luettelossa havaitsin pohjalaissyntyisen ja Oulussa ansiokkaasti vaikuttaneen maisteri Jouko Paavolan nimen. Hänen Oulun kauttaan on paljon moitittu, mutta luultavasti sitä sentään on enemmän kiitetty. Oulun Näyttämön saavutukset hänen aikanaan olivat varmasti teatterin parhaisiin kuuluvia ja tulevat sellaisina pysymäänkin. Nykyisellä paikallaan, Kotkan Maakuntateatterin johtajana, näyttää Paavola siis nyt kiinnittäneen puoleensa isoistenkin huomion.

Apurahoista on lyhyt matka akateemikkoihin, joten sen alan kandidaateista toiste lisää.